

L378/2019

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A ROMÂNIEI

CABINET PREȘEDINTE

Dosar nr.25A/2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICȚIONALĂ
NR. 29 / 03 JAN 2024

23 04.01.2024

Domnului

NICOLAE – IONEL CIUCĂ
PREȘEDINTELE SENATULUI

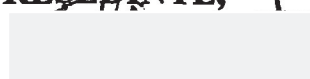
Biroul permanent al Senatului
378 / 4.1. 2024

În conformitate cu dispozițiile art.16 alin.(2) din Legea nr.47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, vă comunicăm alăturat, în copie, sesizarea formulată Președintele României, referitoare la neconstituționalitatea Legii pentru completarea art.24¹ alin.(2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice (PL-x nr.552/2019)

Vă adresăm rugămintea de a ne comunica punctul dumneavoastră de vedere până la data de 7 februarie 2024 (inclusiv în format electronic la adresa de mail ccr-pdv@ccr.ro), ținând seama de faptul că dezbaterile Curții Constituționale vor avea loc la data de 21 februarie 2024.

Vă asigurăm, domnule Președinte, de deplina noastră considerație.

PREȘEDINTE,

MARIAN ENĂCHE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
REGISTRATURĂ JURISDICTIONALĂ
NR. 28 / 03 JAN 2024

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ
Dosar nr. 25A / 12024

PREȘEDINTELE ROMÂNIEI

București, 2024

Domnului MARIAN ENACHE PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE

În temeiul dispozițiilor art. 146 lit. a) din Constituție și ale art. 15 din Legea nr. 47/1992 privind organizarea și funcționarea Curții Constituționale, republicată, cu modificările și completările ulterioare, formulez următoarea

SESIZARE DE NECONSTITUȚIONALITATE asupra

Legii pentru completarea art. 24¹ alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice

La data de 27 decembrie 2023, Parlamentul a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru completarea art. 24¹ alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (PL-x nr. 552/2019).

Legea completează O.U.G. nr. 195/2002 în sensul extinderii valabilității permiselor de conducere eliberate pentru categoria B și pentru motocicletele cu transmisie automată cu cilindree maximă de 125 cmc, cu puterea maximă de 11 kW și cu un raport putere/greutate de cel mult 0,1 kW/kg, categoria A1. De asemenea, sunt instituite anumite condiții pentru deținătorii permiselor de categoria B care doresc să conducă și motociclete de tipul celor anterior menționate.

În urma parcurgerii procedurii de reexaminare ca urmare a cererii de reexaminare transmise de Președintele României, în temeiul art. 77 alin. (2), Parlamentul a adoptat legea cu modificări care depășesc limitele cererii de reexaminare formulată de Președintele României, motiv pentru care considerăm că Legea pentru completarea art. 24¹ alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice a fost adoptată cu încălcarea art. 77 alin. (2) prin raportare la art. 1 alin. (4) și (5) din Constituție, iar în raport cu jurisprudența Curții Constituționale, referitoare la fixarea limitelor sesizării Parlamentului pentru reexaminarea legii prin cererea formulată de Președintele României, a fost adoptată și cu încălcarea art. 147 alin. (4) din Constituție.

La data de 24 iunie 2023, Parlamentul a transmis Președintelui României, în vederea promulgării, Legea pentru completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice (PL-x nr. 552/2019).

La data de 7 iulie 2023, în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție, Președintele României a solicitat reexaminarea legii de către Parlament, pentru următoarele considerente: 1. plasarea greșită a intervenției legislative la alin. (1) al art. 24¹ ce reglementează procedura eliberării permiselor de conducere. Aceasta trebuia să vizeze completarea alin. (2) al art. 24¹, care se referă la dreptul de a conduce vehicule pe drumurile publice, și nu alin. (1) al art. 24¹; 2. neclaritatea legii din perspectiva modului în care se va face dovada absolvirii celor 10 ore de pregătire practică, dacă această dovadă trebuie deținută fizic și prezentată în cazul unui control de fiecare conducător de vehicule, alături de permisul de conducere; 3. lipsa de claritate a intenției legiuitorului de a acorda dreptul posesorilor permiselor de conducere eliberate pentru categoria B de a conduce doar motocicletele cu transmisie automată din categoria A1.

La data de 27 decembrie 2023, în urma reexaminării, Parlamentul a transmis spre promulgare Legea pentru completarea art. 24¹ alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice. Potrivit legii criticate, la articolul 24¹ alineatul (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002, după litera g) se introduce o nouă literă, lit. g¹), cu următorul cuprins „g¹) *permisele de conducere eliberate pentru categoria B sunt valabile și pentru motocicletele cu transmisie automată cu cilindrul maximă de 125 cmc, cu puterea maximă de 11 kW și cu un raport putere/greutate de cel mult 0,1 kW/kg, categoria A1, cu condiția ca deținătorii*

permiselor să aibă vârsta de minimum 24 de ani împliniți, o experiență de cel puțin 2 ani de conducere pentru categoria de vehicule B și fac dovada, printr-o adeverință, că au absolvit un curs de pregătire practică de minimum 10 ore în acest sens în cadrul unei unități autorizate de pregătire a conducătorilor de vehicule. Adeverința obținută se înscrie în Registrul național al cursanților gestionat de către Autoritatea Rutieră Română, iar informația deținerii acesteia se transmite pe cale electronică Direcției Generale Permise de Conducere și Înmatriculări în vederea introducerii mențiunilor corespunzătoare în Registrul național de evidență a permiselor de conducere și a vehiculelor înmatriculate;”.

Prin urmare, în procedura de reexaminare, Parlamentul a operat următoarele modificări: 1. a completat art. 24¹ și a introdus la alin. (2) al acestuia o nouă literă, lit. g¹); 2. a detaliat modul în care se va face dovada absolvirii celor 10 ore de pregătire practică și anume printr-o adeverință care se înscrie în Registrul național al cursanților gestionat de către Autoritatea Rutieră Română, iar informația deținerii acesteia se transmite pe cale electronică Direcției Generale Permise de Conducere și Înmatriculări în vederea introducerii mențiunilor corespunzătoare în Registrul național de evidență a permiselor de conducere și a vehiculelor înmatriculate.

De asemenea, Parlamentul a intervenit asupra condiției de a deține de minimum 3 ani permisul pentru categoria de vehicule B astfel încât acest tip de permis să poată fi utilizat și pentru motocicletele cu transmisie automată cu cilindree maximă de 125 cmc, cu puterea maximă de 11 kW și cu un raport putere/greutate de cel mult 0,1 kW/kg, categoria A1 și a redus această perioadă la 2 ani.

Astfel, deși Parlamentul trebuia să își limiteze intervenția la cadrul trasat de cererea de reexaminare a Președintelui, acesta a reconfigurat condițiile în care deținătorul unui permis pentru categoria de vehicule B ar putea utiliza permisul și pentru motocicletele cu transmisie automată cu cilindree maximă de 125 cmc, excedând acestor limite și a adoptat legea criticată cu încălcarea art. 77 alin. (2), prin raportare la art. 1 alin. (4) și (5) și art. 147 alin. (4) din Constituție.

În procedura de reexaminare, Senatul, în calitate de primă Cameră sesizată, a adus o serie de amendamente, printre care înlocuirea sintagmei „Deținătorii permiselor trebuie să aibă (...), permisul pentru categoria B obținut de minimum 3 ani (...)” cu sintagma „deținătorii permiselor să aibă (...) o experiență de cel puțin 3 ani de conducere pentru categoria de vehicule B”.

De asemenea, Camera Deputaților, în calitate de Cameră decizională, a menținut sintagma „o experiență de cel puțin (...)”, însă a redus cu un an durata menționată, respectiv la cel puțin 2 ani.

Potrivit art. 77 alin. (2) din Constituție, înainte de promulgare, Președintele României poate cere Parlamentului, o singură dată, reexaminarea legii.

În analiza acestui mecanism constituțional, printr-o bogată jurisprudență, Curtea Constituțională a statuat că reexaminarea legii de către Parlament trebuie să se restrângă la obiecțiunile menționate în cererea Președintelui României, iar în situația în care se dă o altă redactare unor texte sau se completează legea cu noi reglementări, urmează să se asigure corelările necesare cu textele care au făcut obiectul cererii Președintelui României. Cererea formulată de Președintele României în temeiul art. 77 alin. (2) din Constituție are ca efect reluarea procesului legislativ, cadru în care Parlamentul poate modifica sau completa legea în sensul cerut de Președinte, poate menține legea în forma adoptată inițial sau, dimpotrivă, ținând seama și de punctul de vedere al Președintelui, o poate respinge (Decizia nr. 355/2007, Decizia nr. 991/2008, Decizia nr. 682/2008, Decizia nr. 1.596/2011, Decizia nr. 1.597/2011, Decizia nr. 924/2011 sau Decizia nr. 1.598/2011).

Totodată, prin Decizia nr. 63/2018 Curtea Constituțională a statuat că: „Limitele sesizării Parlamentului pentru reexaminarea legii sunt definite de cererea de reexaminare. Având în vedere scopul cererii de reexaminare, respectiv îmbunătățirea actului normativ, nu se poate admite ca reexaminarea să aibă drept consecință adoptarea unei legi cu contradicții sau necorelări între texte, astfel că, în virtutea regulilor de tehnică legislativă, necesitatea coerenței reglementării impune completarea unor texte din lege care nu au făcut în mod expres obiectul cererii de reexaminare. Această practică este în beneficiul reglementării și nu afectează limitele reexaminării, admiterea unor obiecții din cererea de reexaminare putând antrena modificări cu privire la toate sau doar la unele dintre dispozițiile legii în cauză, ceea ce impune corelarea tuturor prevederilor acesteia, chiar prin eliminarea sau abrogarea unor texte. Astfel, Curtea a constatat că, în aplicarea normei constituționale cuprinse la art. 77, Parlamentul trebuie să reexamineze toate textele de lege la care face referire cererea Președintelui României, precum și pe cele care au legătură cu acestea, asigurându-se succesiunea logică a ideilor și coerența reglementării. În acest context se impune a fi modificate chiar și unele dispoziții ale legii care nu au fost în mod expres cuprinse în cererea de reexaminare, dar care sunt în mod indisolubil legate de

acestea. În cadrul acestei proceduri, în situația în care se dă o altă redactare unor texte sau se completează legea cu noi reglementări, urmează să se asigure corelările necesare dintre textele care au făcut obiectul cererii Președintelui României și celelalte dispoziții ale legii. Pentru aceleași rațiuni, dacă cererea de reexaminare vizează doar aspecte punctuale sau dispoziții concrete din lege, iar, în economia actului normativ, acestea se dovedesc a fi esențiale, întrucât constituie fundamentul reglementării, lipsa lor afectând însăși filosofia actului normativ, apare cu evidență faptul că înlăturarea, eliminarea lor va prejudicia întregul act și va conduce la respingerea legii în ansamblul său”.

Așa cum s-a reținut în jurisprudența Curții Constituționale, „Relația dintre Președintele României și Parlament este caracterizată printr-un dialog constituțional permanent, iar în cadrul acestuia fiecare dintre cele două autorități trebuie să colaboreze în mod loial, cu respectarea rolului lor constituțional. Astfel, constituentul a acordat dreptul Președintelui de a cere reexaminarea legii pentru a se putea corecta erorile materiale comise în actul de legiferare sau pentru a se regândi o anumită soluție legislativă atât pentru motive de constituționalitate, cât și de oportunitate. Prin intermediul acestui mecanism constituțional se deschide un dialog interinstituțional ce trebuie să fie guvernat de normele constituționale referitoare la colaborarea loială între acestea (...) Dialogul constituțional are drept efect redeschiderea procedurii legislative între aceste instituții, însă numai în limitele cererii de reexaminare” (Decizia nr. 18/2023, par. 55).

Raportat la cauza de față, modificarea condiției privind deținerea de minimum 3 ani a permisului pentru categoria de vehicule B - necesară pentru valabilitatea acestui permis și pentru motocicletele cu transmisie automată cu cilindrul maximă de 125 cmc, cu puterea maximă de 11 kW și cu un raport putere/greutate de cel mult 0,1 kW/kg, categoria A1-, prin stabilirea condiției de experiență de cel puțin 2 ani de conducere pentru categoria de vehicule B reprezintă o soluție complet nouă, care depășește limitele reexaminării. Similar celor reținute de Curtea Constituțională în Decizia nr. 18/2023, o intervenție asupra conținutului normativ al textului menționat echivalează cu o ignorare a limitelor solicitării Președintelui României, prin modificarea acestei condiții.

Noua redactare reflectă o concepție legislativă diferită, care excedează sferei ideatice a dezbaterii pe care cererea de reexaminare ar fi trebuit să o declanșeze și care ar fi trebuit să rămână circumscrisă clarificării aspectelor menționate în conținutul ei (modul în care se va face dovada absolvirii celor 10 ore de pregătire practică), nicidecum să determine schimbarea condiției privind

durata deținerii permiselor de conducere pentru categoria de vehicule B.

În concluzie, soluția legislativă rezultată în urma reexaminării are valoarea unei noi prevederi adoptate de Parlament, care denotă o nouă voință politică, exprimând o altă viziune decât cea cuprinsă în legea adoptată inițial.

Această modificare poartă asupra unui aspect care nu a fost vizat de cererea de reexaminare și nici nu poate fi calificată drept o schimbare de concepție, consecință a reanalizării legii prin prisma observațiilor formulate în cererea de reexaminare. Introducerea condiției ca „*deținătorii permiselor să aibă o experiență de cel puțin 2 ani de conducere pentru categoria de vehicule B*” echivalează cu crearea, *de novo*, a unei dispoziții legale, într-o modalitate care eludează cadrul constituțional, constituindu-se într-o revenire a Parlamentului asupra propriilor decizii, fără să existe o solicitare în acest sens, pe de o parte, și, pe de altă parte, fiind sustrasă mecanismelor democratice instituite la nivel constituțional care asigură, în spiritul art. 1 alin. (4) din Constituție, separația puterilor în stat, dar și echilibrul și controlul reciproc, astfel că Președintele va fi privat de dreptul său constituțional consacrat de art. 77 alin. (2) din Legea fundamentală de a solicita o eventuală reexaminare a acelei prevederi legale care nu a figurat în legea ce i-a fost inițial transmisă spre promulgare, în conformitate cu cele statuate prin Decizia nr. 18/2023.

Dintr-o altă perspectivă, legea supusă controlului de constituționalitate încalcă dispozițiile art. 1 alin. (5) din Constituție prin prisma exigențelor de claritate și previzibilitate așa cum sunt reglementate în Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative.

Astfel, prin înlocuirea sintagmei „*Deținătorii permiselor trebuie să aibă (...), permisul pentru categoria B obținut de minimum 3 ani (...)*” cu sintagma „*deținătorii permiselor să aibă (...) o experiență de cel puțin 2 ani de conducere pentru categoria de vehicule B*” se încalcă dispozițiile art. 8 alin. (4) din Legea nr. 24/2000 privind normele de tehnică legislativă pentru elaborarea actelor normative, care prevăd că „*forma și estetica exprimării nu trebuie să prejudicieze stilul juridic, precizia și claritatea dispozițiilor*”, și ale art. 36 alin. (1) din același act normativ potrivit căroră, „*actele normative trebuie redactate într-un limbaj și stil juridic specific normativ, concis, sobru, clar și precis, care să excludă orice echivoc, cu respectarea strictă a regulilor gramaticale și de ortografie*”.

Considerăm că prin referirea la experiența de cel puțin 2 ani de conducere pentru categoria de vehicule B, norma devine neclară și echivocă, generând confuzie în aplicare. În acest sens, folosirea unui termen general precum cel

referitor la „experiență” încalcă standardele de calitate a legii.

Reglementarea circulației pe drumurile publice prezintă o dublă relevanță constituțională. Pe de o parte, este configurat conținutul dreptului la liberă circulație, potrivit art. 25 din Constituție, un drept de generația întâi, calificat drept inviolabilitate din perspectiva conținutului său juridic, care implică atât obligații pozitive, cât și negative din partea statului. Pe de altă parte, limitele stabilite dreptului de a conduce un autovehicul pe drumurile publice țin cont de scopul legitim al protejării drepturilor și libertăților celorlalți cetățeni, precum drept la viață, integritate fizică sau a dreptului de proprietate.

Modificarea operată de legiuitor în procedura reexaminării este una relevantă și din perspectiva mecanismelor statale pentru configurarea conținutului și protejarea drepturilor mai sus amintite. Astfel, potrivit art. 335 din Codul penal, este incriminată infracțiunea de „Conducere a unui vehicul fără permis de conducere”. Potrivit conținutului normativ al acestei infracțiuni: „(1) Conducerea pe drumurile publice a unui autovehicul, a unui tramvai ori a unui tractor agricol sau forestier de către o persoană care nu posedă permis de conducere se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani. (2) Conducerea pe drumurile publice a unui vehicul pentru care legea prevede obligativitatea deținerii permisului de conducere de către o persoană al cărei permis de conducere este necorespunzător categoriei din care face parte vehiculul respectiv ori al cărei permis i-a fost retras sau anulat ori căreia exercitarea dreptului de a conduce i-a fost suspendată sau care nu are dreptul de a conduce autovehicule, tramvaie ori tractoare agricole sau forestiere în România se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani sau cu amendă; (...)”.

Așadar, conducerea unui autovehicul cu un permis de conducere necorespunzător categoriei din care face parte vehiculul respectiv reprezintă o variantă atenuată a infracțiunii prevăzută de art. 335 din Codul penal, însă fapta a fost considerată suficient de gravă de legiuitor pentru a fi incriminată. Din aceste considerente, folosirea unui termen general precum cel de „experiență” fără precizarea oricăror alte elemente suplimentare are implicații inclusiv asupra mecanismelor și capacității statului de a proteja drepturile și libertățile altor cetățeni în domeniul circulației rutiere.

În practică, dovada experienței va fi dificil de probat. Este neclar dacă intenția legiuitorului a fost de a asimila perioada de deținere a permisului pentru o anumită perioadă de timp cu experiența cerută de lege sau dacă este necesar ca dovada acestei experiențe să se realizeze în alt mod, situație în care norma este

lacunară, neprecizând niciun criteriu pentru probarea experienței.

Curtea Constituțională a statuat în jurisprudența sa că, de principiu, orice act normativ trebuie să îndeplinească anumite condiții calitative, printre acestea numărându-se previzibilitatea, ceea ce presupune că acesta trebuie să fie suficient de precis și clar pentru a putea fi aplicat; astfel, formularea cu o precizie suficientă a actului normativ permite persoanelor interesate - care pot apela, la nevoie, la sfatul unui specialist - să prevadă într-o măsură rezonabilă, în circumstanțele speței, consecințele care pot rezulta dintr-un act determinat. Desigur, poate să fie dificil să se redacteze legi de o precizie totală și o anumită suplețe poate chiar să se dovedească de dorit, suplețe care nu trebuie să afecteze, însă, previzibilitatea legii (Decizia nr. 447/2013).

Totodată, în jurisprudența sa, Curtea a apreciat că în elaborarea actelor normative, organul legislativ trebuie să se asigure că folosirea termenilor se realizează într-un mod riguros, într-un limbaj și stil juridic, care este prin excelență un limbaj specializat și instituționalizat. În doctrină s-a arătat că precizia și claritatea limbajului folosit în domeniul juridic se obțin din analizarea și utilizarea cât mai adecvată a termenilor și expresiilor, ținând seama de semnificația lor în mod curent, precum și de respectarea cerințelor gramaticale și de ortografie, realizându-se asigurarea unității terminologice a stilului juridic. Astfel, Curtea a reținut că, deși legiuitorul în cadrul procedurii de legiferare poate opera cu termeni de drept comun, aceștia trebuie folosiți adecvat domeniului respectiv, numai în acest mod putându-se ajunge la respectarea unei unități terminologice a stilului juridic (Decizia nr. 405/2016).

Așadar, prin folosirea unei sintagme ambigue, este încălcată și securitatea raporturilor juridice prin raportare la art. 1 alin. (5) din Constituție. În considerarea acestor dispoziții constituționale, instanța constituțională a reținut că una din componentele principiului securității raporturilor juridice este reprezentată de calitatea legii, în sensul în care legea trebuie să fie suficient de precisă și clară pentru a putea fi aplicată (Decizia nr. 447/2013).

Deopotrivă, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat că legea trebuie să fie accesibilă justițiabilului și previzibilă în ceea ce privește efectele sale. Pentru ca legea să satisfacă cerința de previzibilitate, ea trebuie să precizeze cu suficientă claritate întinderea și modalitățile de exercitare a puterii de apreciere a autorităților în domeniul respectiv, ținând cont de scopul legitim urmărit, pentru a oferi persoanei o protecție adecvată împotriva arbitrariului. În plus, nu poate fi considerată „lege” decât o normă enunțată cu suficientă precizie, pentru a

permite cetățeanului să își adapteze conduita în funcție de aceasta; apelând, la nevoie, la consiliere de specialitate în materie, el trebuie să fie capabil să prevadă, într-o măsură rezonabilă, față de circumstanțele speței, consecințele care ar putea rezulta dintr-o anumită faptă (Hotărârea din 4 mai 2000, pronunțată în Cauza *Rotaru împotriva României*, par. 52 și 55; Hotărârea din 5 aprilie 2016, pronunțată în Cauza *Guță Tudor Teodorescu împotriva României*, par. 42).

Înlocuirea cerinței privind deținerea permisului pentru categoria B de minimum 3 ani cu cea a experienței de cel puțin 2 ani de conducere pentru categoria de vehicule B depășește cadrul dezbaterii declanșate de cererea de reexaminare și exprimă o nouă voință politică cu privire la care Președintele României nu mai poate opune dreptul de veto suspensiv, prin formularea unei cereri de reexaminare.

Prin raportare la toate aceste considerente, intervențiile realizate de Parlament au fost făcute cu depășirea limitelor reexaminării formulate de Președintele României și cu nerespectarea jurisprudenței Curții Constituționale, contrar dispozițiilor art. 1 alin. (4) și (5), art. 77 alin. (2) și art. 147 alin. (4) din Constituție.

În considerarea argumentelor expuse, vă solicit să admiteți sesizarea de neconstituționalitate și să constatați că Legea pentru completarea art. 24¹ alin. (2) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice este neconstituțională.

**PREȘEDINTELE ROMÂNIEI
KLAUS-WERNER IOHANNIS**